

VERWACHTING ALS BEWEGING

De lezing was nog niet af! Je zou er trouwens weinig van verstaan hebben, door al dat zingen. Dús sluit ik eerst de lezing af, maar één vers, Lukas 1, 56:

Maria bleef zo'n drie maanden bij haar; daarna ging zij terug naar huis.

Wat een nuchter, maar ook 'diepzinnig' zinnetje van Lucas! Het meisje Maria, dat Elisabet gaat opzoeken, in grote haast, bergopwaarts. Daar, nauwelijks binnen, wordt zij met luide stem gegroet – waarop zij zelf uitbarst in een aria die nog altijd, dagelijks, her en der, tienduizendvoudig nagezongen wordt...

Dan drie maanden rust – ja, vind je 't gek? Na zo'n lied: machtigen die van hun tronen worden gestoten, verschoppelingen hoog opgetild, rijke jongens met lege handen weggestuurd, hongerlijders met borden vol voorzien. Daar word je toch ademloos van! Mijn hemel: 'ongeveer drie maanden' – ik vind het nóg snel!

Grapje. Natuurlijk, een grapje. Maar daar moeten we het toch van hebben, van zulke grapjes. Daar dóen we het toch voor: al dat zingen, breken, delen, bidden, preken: we doen het toch om onze verwachting te verbeelden – of minstens ons *verlangen* naar die verwachting, en dan nog het meest om door die verwachting in *beweging* te komen! Daarom doen we hier éven alsof er niks aan de hand is. De rest weten we wel, daarvoor hoeven we niet samen te komen. Vandaag doen we het voor dat ene zinnetje: 'Maria bleef zo'n drie maanden bij haar', en voor alles wat eraan voorafging, en voor alles wat nog moet komen. Dáár doen we het voor, dat beweegt ons!

Dus lezen we voor de zoveelste keer het bekende begin van het evangelie naar Lucas. De enige *goj* van de vier evangelisten (en van alle bijbelschrijvers!), niet vertrouwd met de Hebreeuwse bijbel, dus voor zijn kennis daarvan aangewezen op de Griekse vertaling, de Septuaginta. Wat heeft hij moeten blokken: 'aleph, beth, gimel... alfa, bèta, gamma...' – allemaal om het zo goed mogelijk op te schrijven en door te geven aan de hoogede Theofilus, die hij in zijn Woord Vooraf noemt. Het is hem wel gelukt, deze *goj*! Bij Mattheüs wordt Jezus direct in hoofdstuk 1 geboren; bij Marcus is hij zelfs na 7 verzen al volwassen. Maar bij Lucas...wat een aanloop! Hij kán niet ophouden. Eerst tachtig bijbelverzen, met twee prachtige aria's (Maria, Zacharias), en dan, eindelijk wordt het 'Kerst', zogezegd. Wéér met een aria. Dit keer met een engelenkoor, niks minder.

Wat Lucas met die aanloop wil bereiken, is dus: *beweging*. Eerst hoofdengel Gabriël, nog heel rustig: 'Niet schrikken, Maria!'. Dan de boodschap zelf, dat unieke bericht. En wat denk je? Kruipt Maria weg in haar hutje, daar in Nazaret, en maakt ze zich stiekem zo klein mogelijk? Welnee. 'Ze klimt 'met spoed', in grote haast, de bergen in!' [In de NBG staat het wat mal: 'Maria maakte zich op in die dagen en reisde met spoed naar het bergland'.] *Hup*, óp naar haar tante Elisabet. Die was op haar beurt al een dagje ouder, maar niettemin zwanger. Ze hoort Maria's groet – en *hup*: het kind springt van vreugde óp in haar schoot, en met luide stem roept ze: 'Gezegend jij onder de vrouwen!'. Waarop Maria het ook niet meer houdt en haar lied zingt, het lied 'Magnificat'.

Het is een en al beweging, hier. Verwachting in beweging. Lucas is er door gegrepen. Het doet me denken aan iemand uit onze tijd, een Fransman, die er zó door gegrepen is dat hij er een dik boek over heeft geschreven. Dat houdt het midden tussen een reportage en een echte roman. Het kreeg in 2014 de literaire prijs van *Le Monde* en verscheen in NL 2015. Titel: 'Het koninkrijk'. De auteur: Emmanuel Carrère, ooit zeer katholiek geweest, nú naar eigen zeggen 'atheïst' – al doet hij daar niet veel aan. Hij vindt het prachtig, die verhalen van Lucas in het Evangelie én in Handelingen.

Citaat:

'Hij heeft Jeruzalem en Rome gekend. Hij heeft zijn meester (Paulus) gezien als gevangene in Jeruzalem en Rome (...). Hij is minstens driemaal de Middellandse Zee overgestoken, doorstond orkanen en schipbreuken (...). In zijn reiskoffer heeft hij die papyrusrol bewaard (de Septuaginta): dat is zijn schat'.

Carrère kan er niet genoeg van krijgen:

'Ik schets het portret van een evangelist die letterkundige was, scenarioschrijver, pasticheur, en ik merk dat het Magnificat een subliem gedicht is, dat van begin tot eind doorweven is met bijbelcitataten (...). Vreemd genoeg voel ik nú de ontroering die ik destijds graag gevoeld zou hebben, maar toen niet voelde, toen ik mijn rozenkransen bad – nú, nu ik mij Lucas voorstel die de Septuagint aan het uitpluizen is, fragmenten kiest uit Joodse gebeden en die met de grootste zorg aaneenrijgt, zoals een goudsmid een halssnoer met edelstenen bezet'.

En:

'Wij willen allemaal liever groot zijn dan klein, liever sterk dan zwak, liever rijk dan arm' (...).

Hoe bestaat het dat er nog altijd mensen zijn die in dat bizarre verhaal geloven? (...). Een bizar verhaal, ja, een verhaal vol dwarsigheden:

- Tegen alle vanzelfsprekendheden van 'de natuur'.
- Tegen alle eigen wijsheden van religie, de christelijke niet uitgezonderd.
- Tegen alle hopeloosheden van je eigen bestaan.

Dat begint al met het bizarre verhaal van Abraham en Sara, of dat van een stel slaven, dat de tong uitsteekt tegen het machtige Egypte. Tot aan het haast ál te bekende verhaal van het meisje Maria en haar lied toe.

Die verwachting, die beweging – je kunt ernaar *verlangen*. Je zou wel even ópgenomen willen worden, méégenomen in die beweging. 'Dat wij volstromen met levensadem, en weten: eindelijk geboren!' Die beweging! Dat het Lam zal regeren op aarde. Het Lam? Ja, het Lam! Niet die ram, met zijn grote woorden, grote bek en al dat machtsvertoon. Je kunt er intens naar verlangen.

Zo moet het psalmzangers vergaan zijn, als ze zongen over een God die niet bestáát als 'eeuwig Opperwezen', maar die wel kómt, als mensen roepen uit de diepte. Zo moet het profeten vergaan zijn, als zij hun vergezichten trachtten te verbeelden in woorden verwekt door die naam: 'Ik zal er zijn'.

Zo moge het ons vergaan, in ons verlangen naar deze bewogen verwachting, nu en hier, en alle dagen van ons kwetsbare bestaan.

Zo moge het zijn.

Niek Schuman.

Gelezen: Lucas 1, 26-56